

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

РОЗДІЛ X. ОСНОВИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Урок 10.13. ОЦЗ

Тема 10.3-6. Ізолюючі засоби індивідуального захисту шкіри

Мета

Розповісти про ізолюючі засоби індивідуального захисту шкіри. Навчити правильно їх підбирати.

План уроку

1. Характеристика ізолюючих засобів.
2. Фільтруючі засоби захисту шкіри.

1. Характеристика ізолюючих засобів

У домашніх умовах можна виготовити ватно-марлеву пов'язку. Для захисту шкіри використовуються як спеціальні, так і простіші засоби захисту.

За типом захисної дії спеціальні засоби індивідуального захисту поділяються на ізолюючі та фільтруючі. Засоби захисту шкіри, виготовлені з ізолюючих матеріалів, можуть бути герметичні (комбінезони, костюми) та негерметичні (накидки, фартухи). Усі вони виготовляються із газо- та вологонепроникної тканини.

До засобів захисту шкіри ізолюючого типу належать загальновійськовий захисний комплект (ЗЗК) та легкий захисний костюм (Л-1). (див. рис. 258).

До складу загальновійськового захисного комплекту входять захисний плащ (ОП-1), захисні панчохи і захисні рукавиці. Захисні плащі виготовляються із прогумованої термостійкої тканини. Захисні рукавиці бувають літніми — п'ятипалі із гуми та зимові — двопалі із прогумованої тканини.

1 — штани з панчохами; 2 — підшоломник; 3 — сорочка з капюшоном; 4 — рукавиці;
5 — сумка

Рис. 258. Легкий захисний костюм Л-1

Розміри захисних плащів і панчів наведені в табл. 46 та 47. Захисний плащ може використовуватись як накидка, плащ і комбінезон.

Таблиця 46

Розміри захисних плащів ОП-1

Ріст людини	Розмір плаща
До 165	1
165–170	2
170–175	3
175–180	4
Вище 180	5

Таблиця 47

Розміри захисних панчів

Розмір взуття	Розмір панчів
№ 37–40	1
№ 41–42	2
№ 43 та більше	3

Легкий захисний костюм Л-1 забезпечує захист від хімічних речовин у рідкому, аерозольному чи пароподібному стані. Захисний костюм складається із сорочки з капюшоном і штанів, які внизу переходять у захисні панчохи.

Виготовляється костюм із прогумованої тканини. У комплект входять двопалі рукавиці, підшоломник і сумка.

Захисні комбінезон і костюм захищають від аерозолів і крапельно-рідинних отруйних речовин протягом декількох годин.

Для збільшення часу постійного знаходження в ізолюючому одязі можна використати охолоджуючі екрани із бавовняно-паперової тканини, які одягаються на захисний одяг і періодично змочуються водою з температурою не більше 20°C (див. табл. 48).

Таблиця 48

Час знаходження людей в ізолюючих засобах захисту шкіри

Температура навколишнього повітря	Час знаходження в ізолюючих засобах захисту шкіри	
	без вологого екрануючого комбінезона	з вологим екрануючим комбінезоном
+ 30 °C і більше	15–20 хв.	1–1,5 год.
+ 25–29 °C	до 30 хв.	1,5–2 год.
+ 20–24 °C	до 45 хв.	2–2,5 год.
+ 15–19 °C	до 2 год.	більше 3 год.
нижче + 15 °C	більше 3 год.	—

Примітка

1. У похмуру або вітряну погоду, а також у тіні час безперервного знаходження може бути збільшений в 1,5 рази.

2. Час відновлення теплового стану до вихідного рівня складає не менше 1 год., кожен наступний цикл роботи скорочується на 30 %.

Для довідки

Щоб зберегти максимальну працездатність при користуванні засобами захисту шкіри ізолюючого типу (за винятком Л-1), треба враховувати температуру повітря й одягати їх при + 45°C і вище на білизну, при температурі від 0 до 16°C — поверх літнього одягу; при температурі від 0 до – 10°C — на зимовий одяг; нижче –10°C — поверх ватника. Захисний костюм Л-1 завжди одягають на сезонний одяг. Гумові чоботи при температурі нижче 0°C одягають на теплі шкарпетки або онучі. Гумові рукавиці — поверх вовняних.

2. Фільтруючі засоби захисту шкіри

Призначені вони для захисту шкіри людини від дії отруйних речовин, які знаходяться в газоподібному стані. Крім того, фільтруючі засоби захисту шкіри забезпечують захист від радіоактивного пилу й аерозолів, бактеріальних засобів. Тканина фільтруючого захисного одягу просочена спеціальними хімічними речовинами, які тонким шаром обволікають нитки матеріалу. До фільтруючих засобів захисту шкіри належить комплект захисного фільтруючого одягу.

Комплект захисного фільтруючого одягу захищає шкіру людини від отруйних і сильнодіючих отруйних речовин та бактеріальних засобів у вигляді аерозолів (див. рис. 259).

1 — капюшон; 2 — клапани; 3 — горловий клапан; 4 — штрипки нарукавників; 5 — застібки

Рис. 259. Комплект захисного фільтруючого одягу

До нього відносяться бавовняно-паперовий комбінезон, який змочується розчином спеціальної пасти — хімічними речовинами, що затримують пари отруйних речовин або нейтралізують їх, а також білизни, підшоломника та двох пар онуч, одна з яких змочується тим самим розчином, що й комбінезон. Розміри комбінезонів: 1 — до 160 см; 2 — 160–170 см; 3 — більше 170 см.

Найпростіші засоби захисту шкіри виготовлені з підручних засобів, забезпечують захист шкіряних покривів людини від радіоактивних речовин і біологічних засобів, а в деяких випадках — і від краплиннорідких отруйних речовин та інших випарів. Як підручні засоби може бути використаний виробничий, побутовий, спортивний одяг

Як простіші засоби захисту шкіри (*див. рис. 260*) можна використовувати виробничий одяг: куртки і брюки, комбінезони, халати з капюшонами, пошиті з брезенту, вогнезахисної або прогумованої тканини, грубого сукна. Вони можуть не тільки захищати від радіоактивних речовин і бактеріальних засобів, але також не пропускати деякий час краплиннорідкі отруйні речовини. Із побутового одягу найбільш придатні плащі та накидки з прогумованої тканини або відповідно пошитий інший одяг. Для того щоб звичайний одяг захищав від парів і аерозолів отруйних речовин, його треба змочити в спеціальному розчині, який готується на підставі миючих речовин або мінеральних (трансформаторна, машинна) або рослинних (бавовняна, соняшникова олія) олій.

1 — брезентовая куртка зі штанами; 2 — протигаз ЦП-5; 3 — захисні окуляри; 4 — бавовняний комбінезон; 5 — пальто з грубого сукна, драпу; 6 — рукавиці; 7 — черевики; 8 — калоші; 9 — рукавиці; 10 — гумові (кирзові) чоботи; 11 — нагрудний клапан; 12 — клин; 13 — каптур; 14 — спортивний костюм

Рис. 260. Засоби захисту шкіри

Однак треба мати на увазі, що інколи звичайний одяг не є повністю герметичним і не ізолює тіло людини від зовнішнього середовища. Тому, використовуючи повсякденний одяг для захисту шкіри, необхідно ретельно його герметизувати. Для цього верхній одяг застібають на всі гудзики, гачки й кнопки, піднятий комір щільно обмотують шарфом або хусткою. Кінці рукавів і штани зв'язують стрічками, куртки чи піджаки заправляють у штани. Одяг обов'язково підперезують. Посилити захисні властивості звичайного одягу та збільшити його герметичність можна за рахунок деяких змін в його крої та просоченням його спеціальними розчинами.

Для захисту ніг використовуються гумові чоботи та боти, взуття зі шкіри. Для захисту рук користуються гумовими або шкіряними рукавицями.

Цікаво знати

За відсутності індивідуальних засобів захисту шкіри звичайний одяг просочують спеціальним розчином, щоб не проникали пари й аерозольні отруйних речовин. Для цього треба 250–300 г мильної стружки або подрібненого господарського мила розчинити у 2 л нагрітої до 60–70°C води, додати 0,5 л олії і, підігріваючи, помішувати протягом 5 хв. до утворення емульсії. Комплект одягу покласти в таз і залити гарячим розчином. Потім трохи викрутити і висушити. Підготовлений у такий спосіб одяг можна надягати на натільну білизну. Розчин не шкодить тканині, не подразнює шкіру.

Контрольні питання

1. Назвіть призначення та будову загально-військового захисного комплекту.
2. Які ви знаєте розміри легкого захисного костюму Л-1?

Презентацію створено за допомогою комп'ютерної програми ВГ «Основа» «Електронний конструктор уроку»

© ТОВ «Видавнича група “Основа”», 2015

Джерела:

Пархомчук В. В. Усі уроки до курсу «Захист Вітчизни». 10–11 класи / В. В. Пархомчук. — Х.: Вид. група «Основа», 2011. — 400 с. — (Серія «Усі уроки»).